

Arne Rosenkrands Larsen, projektleiarin í lopraboringini, fegnast um gongdina seinastu tíðina. Hann roknar við, at boringin endaliga steðgar seinast í komandi viku. Mynd: Jens Kr. Vang

Teir gevast at bora í Lopra um eina viku

Arne Rosenkrands Larsen frá Dopas sigur, at tað hevur gingið strálendi at bora seinastu tíðina. Hann roknar við, at boringin endaliga steðgar seinast í komandi viku.

DIA MIDJØRD

– Vit eru komnir nakað væl longur niður enn staðið, har borurin setti seg fastan, sigur Arne Rosenkrands Larsen, leiðari fyri verkætlanina í Lopra, sum kortini ikki vil upplýsa, hvussu langt niður borurin er komin.

Hann sigur tó, at tað næsta vika er lóg, ta roknar hann eisini við, at boringin endaliga er lóg.

Upp á fýrispurning um teir ta eru komnir niður á 3.500 metrar, svarar Arne Rosenkrands Larsen, at tað kann hann ikki upplýsa.

– Vit eru komnir so langt, at allir partar eru ta nøgdir við úrslitið sum fýrliggur, sigur hann.

Arne Rosenkrands Larsen leggur aftrat, at hann er fegin um gongdina seinastu tíðina, av tí at eingin ferling hevur verið.

– Eg trúgvi eisini, at útvaldu loynima at bora viðari, sigur Arne Rosenkrands Larsen, ið sigur, at bora við einasta tyggja í sambandi við boringina í Lopra er, at teir stillsluga og róliga nærkast endanum á hesi verkætlan.

Teir hava ikki havt trupulleikar við boringini í seinastuni og eru komnir væl longur aleiðis enn staðið, har borurin fyrri tveimum vikum síðan setti seg fastan. Mynd: Jens Kr. Vang

Av teimum 29 fólkinum, sum fluttu oman í Vatnsøyrrar, eru sjeý eftir

Av teimum 29 fólkinum, sum fluttu oman í Vatnsøyrrar í 1921, 1923 og 1924, eru sjeý eftir á lívi: Fýra av børnum hjá Binu og Stjóroyrar Danjahl og trý av børnum hjá Mourntau og Lilla Martini. Av børnum hjá Jacobinu og Stora Martini eru eingi eftir á lívi.

Á hesari myndini eru tey sjeý Framman f.v.: Isabella Hansen, busitandi á Toftum, Alma Andreasen, busitandi í Vági, og Maria Jensen, busitandi í Vestmanna. Aftan f.v.: Emma Kruse, busitandi í Havn, John Poulsen, busitandi í Vatnsøyrum, Amanda Jo-

ensen, busitandi í Vatnsøyrum og Esther Bertholdsen, busitandi í Vági.

Tann, sum hevur høv longst í Vatnsøyrum, er Albin, sonur Mourntaus og Lilla Martini.

Leygardagin og sunnudagin var hátíðarhald í Vatnsøyrum í sambandi við, at lóin vóru 75 ár, síðan fyrsta húsikið busettist har.

Leygardagvöldið kl. 19 var nattúrðin í Zarepta fyrri efnikomarum og gestum. John Poulsen beyð vælkomn og flutti fram røðu.

Eftir nattúrðan varð greitt frá tættum í bygðarsøguni. Olavur Poulsen

segði frá fólkinum. Karl Johan Nielsen greiddi frá trúunum. Myndir, gamlar og nýggjar, vóru sýndar.

Seinni um kvöldið var pallborð John Poulsen greiddi frá jarðarbrúki. Kirstin Poulsen greiddi frá kleðum og brenni Sonja Klein segði frá skulanum. Albin Jacobsen greiddi frá torvarbeiði. Danjal Poulsen lýsti samskiði. Danjal á Dul Jacobsen segði frá, hvussu tað var at ferðast í Vatnsøyrum.

Nøgv var at tala um, spyrja um og minnst aftur á. Og tað var lítið langt ut á nattina, aðrenn fólk fóru til songar. Eitt ogloymandi

kvöld fyrri øll.

Ut við 300 fólk vóru boðin við. Um helmingurin hevði innivist í Zarepta.

Sunnudagin var dagurur kl. 12.30. Aftaná greiddi Martin Nielsen frá brøðrasamkomuni í bygðini, og Pall Poulsen greiddi frá arbeiðinum í Zarepta.

Sennapartin var opið hus fyrri vágafólki o gestum. Um kvöldið var nattúrðin fyrri gestunum, har m.a. umboð fyrri bygðaradmi í Miðvagi og Særvagi vóru við.

Røður vóru fluttar fram og sangur sungin. Væl av fólkum var komið saman.

Vánirnar ringar um lungnakrabbi er staðfestur

Á Lungnaklinikk Føroya hava tey góða utgerð at mæta lungni við. Tólið á myndini – sum Jon á Steig roynir, meðan Birgit Thomsen deildarsjúkrasystir vegleiðir – er mest framkomna tólið og kann geva allar neyðugar upplýsingar. Mynd: Avur Haraldsson

Jon á Steig, yvirleikni a medisinsku deild á Landssjúkrahúsimum, er læknin, sum tekur sær av Lungnaklinikk Føroya. Hann hevur seinastu ári skrasett allar tilburðir í sambandi við lungnakrabba, og liggur meðaltalið árliga um 13 tilburðir.

– Hevur ein fingið staðfest lungnakrabba, so eru vánirnar sera ringar, sigur hann.

DIA MIDJØRD

Hvast læknaserfrøðingar seinastu 40 ári hava arbeitt av øllum alvi fyrri at finna ymskilt, ið kann betra um staðuna, ta krabbamein í lungnum er staðfest, so eru nærum eingi framstíg gjørd, sigur Jon á Steig.

Hann sigur tuskil, at vánirnar eru sera ringar, um krabbamein er staðfest. Av øllum teimum, har ein

heldur vánirnar vera sera góðar, tí at skurviðgerðin hevur eydnast væl, liva bert 25 prosent eftir fimur árum.

– Taka við samlaðu bólkun – skurviðgerð og ikki skurviðgerð – liva bert 4-7 prosent fimur ár aftaná, sigur Jon á Steig.

Árliga 13 tilburðir

Jon á Steig er ikki so fegin um at nevna, hvussu nøgvr tilburðir árliga eru av krabbamein í lungnum.

Talið er nøgv skiltandi, men seinastu ári mer til at siga, at meðaltalið liggur um 13 tilburðir árliga.

Hann visir í hesum sambandi á, at hagtølini ofta verða roknað at eftir einum tíðarskeiði á fimur ár. Men ikki er so lætt at nevna eitt avist tal fyrri árið, tí nakrir tilburðir ganga aftur, og so spællir okkurt annað eisini inn.

Men tað ber til at gera sær eina hómig av, hvussu høgt talið er, um ein tekur innleggjarnar seinastu fimur ári fyrri krabbamein í lungnum.

1990 - 20 innlögð, 1991 - 41, 1992 - 64, 1993 - 41, 1994 - 45, 1995 - 40.

Stórroykjarar

Jon á Steig hevur sitt egna tal at meta ut frá, um hann skal siga, hvør er stórroykjarari ella ikki.

– Í útlöndum verður ofta sagt, at roykir ein mæra enn fimtan sigarettir um dagin, so verður ein mettur stórroykjar. Eg haldi, at ein er stórroykjar, um ein roykir fleiri enn seks sigarettir um dagin, sigur Jon á Steig.

Yvirleiknin sigur, at tað er heilt víst, at allir roykjarar fá kroniskt bronkítis eftir nokrum árum.

– Nokur kalla tað tubbakhosta, morgunhosta og so víðari. Men talan er í veruleikanum um kroniskt bronkítis. Ein hostar og hevur nøgv sim fyrri bróstinum, sigur Jon á Steig.

Hann leggur aftrat, at krabbameinseftirvið einki skulu vera til staðar í eini

15-20 ár, aðrenn ilvøksturin kemur fram.

– Lungnakrabbi kann eisini koma av sømum atvoldum, eitt nú av luftdúkning, radioaktivari dálking og øðrum, men í Føroyum er lítið sannlíkt, at lungnakrabbi stavar frá hesum, sigur Jon á Steig.

Bestu ráðini:

Legg av Birgit Thomsen, deildarsjúkrasystir á Lungnaklinikk Føroya, og Jon á Steig, yvirleikni, eru bæði samd, ta vit spyrja, hvørji ráðini eru til roykjarar, um teir skulu sleppa undan at hugsa um tubbakhosta, lungnakrabba, astma og annað.

– Bestu ráðini eru at roykja við royking. Allir roykjarar, sum gevast at geva, merkja, hvussu heilsuliga stóðan batnar innan stutta tíð, segja sjeý læði, sum í dag skapa fyrri sokallaða lungnadrøgum. Fólk á gøtum kunnu koma á klínikkuna og fá lungnafráttøgnina mætaðu.

Tey sjeý, ið eftir eru av teimum 29, sum fyrri sjúftímm árum síðan fluttu oman í Vatnsøyrrar.